

הכותב לאשתו פרק תשיעי כתובות

פד.

עין משפט נר מצוה

א ח מיי פ"ג מהלכות
מכירה הלכה ג סג
לאון קט טושיע ח"מ סי'
קכ ספי"א:
ב ח מיי פ"ד מהלכות
מכירה הלכה ז סג
עשין פנ טושיע ז"ד סי'
שס ספי"א א טושיע ח"מ
סי רח ספי"א:
ג א מיי פ"ג מהל'
מלוה סג טע"ז זל
טושיע א"ע סימן קכ
ספי"א ו טושיע ח"מ סי'
קו ספי"א:
ד א מיי פ"ח מהלכות
אשות הלכה ו פ"א
מהלכות מלוה הלכה ח
סג טע"ז זל ו טושיע
א"ע סי' קכ ספי"א ג
וטושיע ח"מ סימן קד
ספי"א ג ה:

תוספות ר"ד (המשך)
הניח אשה ובי"ח וירושין
והיתה לו מלוה או
פקדון ביד אחרים ר"ט
אומר יתן לכושל שבהן
ר"ע אומר אין מרחמין
ברין אלא ינתנו לירושים
שכולן צריכין שבועה ואין
הירושין צריכין שבועה
הניח פירות תלושין מן
הקרקע כל הקודם בהן
זכה בהן וכתה אשה יותר
על כתובתה ובי"ח יותר
על חובו המותר ר"ט
אומר יתן לכושל שבהן
ר"ע אומר אין מרחמין
ברין אלא ינתנו לירושין
שכולן צריכין שבועה ואין
הירושין צריכין שבועה.
פי' מטלטלי דיתמי לא
משתעבדי לכתובה ולב"ח
אלא היה ביד היתומים
לא היו גובים מהן
אלא עשוי בעבור שאין
ברשותן ואלא הן ביד
אחרים (פי' דקדמינה והיה
מלוה או פקדון ביד אחרים
ר"ט אומר שגזימין אותן
מיד אחרים ונתנו לכושל
שבהן. פי' לשפל שכולן
ר"ע אומר אין מרחמין
ברין בעבור שהיא שפל
אלא היה בחזקת הירושין
בכ"מ שהן שכולן צריכין
שבועה ואח"כ גובין ועד
שלא נשבעו אין להן כח
לגבות אבל הירושין וזכין
מסוס חיינא ולענין ויצרית תנן צניקין
(גיטין מט: וס) דבעל חוב צניקין
וכתובת אשה צניקין וגיטין כה
מכח בע"מ משוס דיותר ממה שהאיש
רוצה לישא אשה רוצה לישא ולא
חשו משוס חיינא לעשות דניה צניקין
כבעל חוב דאין לדמות תקנת חכמים
זו לזו כענין שמלניו משקי צניקין
דכן שהקילו שלא להרבות טומאה
צניקין ולענין כמה דברים חמירו
יותר כדלמרינא צפסחים (קד טז: ו)
ולרבי

וסבר רב תנאו קיים והא איתמר בו' ואלע"ג דצפרק הוזה (ב"מ
דף נא: וס) מוקי רב נפשיה אפי' כר' יהודה דלמר דבזב
צממון תנאו קיים דעד כאן לא קאמר ר' יהודה התם אלא דידעה
וקמחלה הכא מי ידע דמחיל הכא לכוף לשנויי הכי דה"ל לא ידע
דמחיל שהרי אינו צריך לו שהיא
תמות צמייו שמא הוא ימות צמייה
לך פריך פסי: ורב סבר דאפי'
בדרבנן תנאו בטל. פירש צנוטרס
דהיינו צפירות וקשה לר"י דא"כ רב
דלא כמד דהא צממיתין אפילו לר'
יהודה מהני תנאה צפירות והיינו משוס
דלא שכימי כדלמרינא צריש פרק אע"פ
(לעיל דף טז: ו) ונראה לפרש דרבנן היינו
בעלמא צשוס דזר דהוי מדרבנן:
משום פגם משפחה לישקול דמי
וליהדר. תימה להשצי"א
דא"כ מאי איריא ציובל אפי' צלל יובל
נמי דע"כ ציובל איירי דאי צלל יובל
קאמר דמחזיר א"כ אמאי איצטרך
ליה לרב למימר דסצי"א ליה דירושת
הבעל דלדורייתא ה"ל למימר דרבנן
ועוד דליובל מיתנייא וצריך לומר
דליכא פגם משפחה עד היובל שאז כל
הירושות חזרות וזו אינה חזרת ויכיר
שהס צפורים צלל אחרים:
לכתובת אשה. תימה דהא
תנן צצכרות צפרק
יש צבור (בב. וס) דאין אשה נוטלת
צראוי ומלוה חשבי ליה רבנן ראו
צפרק יש נוטלין (ב"ב דף קה: וס) ו
וצריך לחלק דדוקא גבי צבור חשיבה
מלוה ראו ולא לכתובת אשה:
לכתובת אשה משום חיינא.
הנשים חן צעני האנשים והיה להן
קופליס יותר וכן משמע צערון
וצירושלמי וכן משמע לקמן צפ' אלמנה
(קד טז: ד) דפריך למ"ד משוס חיינא
ירשים מאי חן איכא ומשני צירשתה
צתה או לחומה פי' שפך היא לריכה
שיקפלו עליה צני אדם ולפי' הקונטרס
נמי יש לפרש דכיון שראות צתה
ואחומה שכן צקל צאה להס כתובה
נשאות יותר צרעון לאנשים ואל תמנה
דהכא יפה כח האשה מכח בעל חוב
משוס חיינא ולענין ויצרית תנן צניקין
(גיטין מט: וס) דבעל חוב צניקין
וכתובת אשה צניקין וגיטין כמה
מכח בע"מ משוס דיותר ממה שהאיש
רוצה לישא אשה רוצה לישא ולא
חשו משוס חיינא לעשות דניה צניקין
כבעל חוב דאין לדמות תקנת חכמים
זו לזו כענין שמלניו משקי צניקין
דכן שהקילו שלא להרבות טומאה
צניקין ולענין כמה דברים חמירו
יותר כדלמרינא צפסחים (קד טז: ו)
ולרבי
ניתנה אבל פקדון דאיתיה בעיניה אימא ואי
תנא הא בהא קאמר רבי עקיבא אבל בהך אימא מודי לרבי טרפון
צריכא: מאי לכושל רבי יוסי ברבי חנינא אומר לכושל שבראיה רבי
יוחנן אמר לכתובת אשה "משום" חיינא כתנאי ר' בנימין אומר לכושל
שבראיה והוא כשר רבי אלעזר אומר לכתובת אשה משום חיינא: הניח
פירות התלושין: ורבי עקיבא אומר איריא מותר כולוהו נמי דירושין הוו
אין הכי נמי ואידי דאמר רבי טרפון מותר תנא איהו נמי מותר
ור"ע

על מנש שאין לך עלי דין אונאה. אמכור לך חפץ זה: יש עליו (ב.
דמנתה על של תורה הוא אל תונו (ויקרא טז: ו) ורב סבר אס משה
לא יירשנה. דקסבר ירושת הבעל דרבנן ולא עשו חזוק לדבריהן
כשל תורה: הא דרבנן. כגון זה שהתנה שלא יאכל פירות: ורב
סבר. אפי' תנאי הפירות נמי בטל
דחכמים עשו חזוק לדבריהם כשל
תורה וכ"ש הירושא שהיא של תורה:
האי כטעמיה וכהילכתיה הוא.
כצירא ליה לרב כטעמיה דרבנן
שמעון דמתנה על של תורה תנאו
בטל וכהילכתיה דאס מתה יירשנה:
יחזיר לני משפחה. ציובל: וינכה
להס מן הדמים. קס"ד יחזיר להס
צדמים קליס: אמאי יחזיר. ירושה
אינה חזרת ציובל כדלמרינא צצכרות
(קד טז: ב) משוס פגם משפחה. גנאי
הוא להס שהיו אחרים נקברים עמהס
והס יקברו צצכרות אחרים: דמי קצר
אשסו. שחי"ב הוא צצכרות:
דסנינא. לוקח צית הקצרות מחזירו
על כרחו: וקוצרים אוסו בעל כרחו.
ינסנו לכושל שבהן. בגמרא מפרש
מאי ינאו. ואף על גב דלא משתעבדי
מטלטלי דיתמי לא צלל חוב ולא
לכתובה הכא דלאו צרשתייהו נמחי
סצירא לרבי טרפון דמוליאין מיד
הלוה או מיד מי שהפקדון אללו
ונותנין לבעל חוב ולכתובה שנתמייב
צפן המת מחיים: ינסנו לירשים.
ולא מהניא תפיסה: שזון לריבין
צצועה. דתנן צפירקין (בב. וס) לפרע
מנכסי יתומים לא יפרע אלא צצצועה
וכל זמן שלא נשצו אין להס רשות
צהס ואין אנו יודעין אס יש להס
עליו כלום הלכך משמת המת וכו
צפן הירשין ונשצות הן: כל הקודם
צפן וזה. קדמו יורשין וכו ואין
מוליאין מידס דמטלטלי דיתמי לא
משתעבדי לני"ח ולכתובה קדס אלא
מנה האשה או המלוה וזה הוא דר'
טרפון אית ליה תפיסה דלאחר מיתה
מהניא: וכתה אשה יתר על כטובתה.
אס קדמה ותפסה ויש יותר מן
הכתובה או קדס בעל חוב ותפס ויש
צפן יותר חוב: המוסר ינסנו
לכושל שבהן. זה בעל השטר שידו
על התמותנה ואס יצואו ליד היתומים
שזב לא יוציא מהס לא אשה ולא בעל
חוב: גב' הלוואה ניסנה. ואינה
קיימת צעין דמחכר גוציינא ומנ"ה
אמר רבי טרפון דלא מנחי צרשותא
דיתמי: אבל פקדון דאיתיה בעיניה
אימא כו'. דכל היכא דאיתיה צרשותא
דיתמי איתיה: לכושל שבראיה. למי
שטנרו מאחור שלא יוכל לטרוף
לקוחות הקודמים לו: לכתובה אשה.
היא קרויה כושל שאין דרכה לחזר
אחר נכסי המת ולצקס היכן יש לו
קרקע: משוס חיינא. שינענאו האנשים
חן צעני הנשים והיו נשאות להן
שלא תדאגנה להספיד כתובתן: והוא
נשר. והדבר כשר והגון לעשות כן:
כולהו נמי יורשין הוו. כיון דטעמא
דר' עקיבא משוס דלא נשצו הוא
כי תפסי נמי אמאי וכו הרי וכו צפן
ירשים משעת מיתה ונכסי דיתמי קא
תפסי: ואידי דאמר ר' טרפון מוסר.

א) צ"מ נא. מכות ג.
ב) צצכרות [בב. וס]. א) יבמות
ג) ו"עין. ד) צצכרות ננ.
ה) וקדושין יח. ו"עין.
ו) צ"ב ק: צצכרות ננ.
ז) וקתנן א: גיטין לה.
ח) ופירוש דבין
דעבי איתמא דמיתוהו בעל
חוב וירשין לאחר מיתה
מקמה תהא משתרת לבעלה
כלל כהה מחיים ומתוך כך
תמלא חן לפני והיה שום
צני לבינה. ערוך ערך ח' ד'
ו"עין מנה א': ט) וקתנן
י) ו"עין. י) וקתנן כ"כ
המור"ט פ"ח דצצכרות.
כ) ו"עין מורי גיטין מט:
ד"ה משוס.

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה טו עליו
אונאה דמנתה:

מוסף רש"י

המורב קביר. מנחת
היו עשין להן צמיין
לקבור חס ממי משפחה
(רשב"ם ב"ב ט). מעמד.
שעשין מעמדות שבעה
למת (בבכורות נב): א:
הקבר (רשב"ם ב"ב טס).
וקיבוריה אחרו בעל
כרחו. על לוקח בבכורות
(טס) ותקנת חכמים היא
(ב"ב טס). משום פגם
משפחה. גנאי הוא
להס שאין לקרובה סוף
קבורה הלכך אמור רבנן
ליקול דמי וליהדי. והי
אמרינן צצירא צצכרות
בעלמא פי' טו צבור לנמה
(טס). משום חיינא. שיהא
חן האנשים צעני הנשים
לינשא להס (גיטין לה.
וכע"ז לקמ"ז צצ).

תוספות ר"ד

ועשה פירות ה"ה פ"ב:
כתב רבנו האי ז"ל וה"ל
כר"י ואינו נ"ל דכ"ז שלא
אייסקא ה"ל כהדיא ר"ב
שבקי' כלל דידהו רובים
ה"ל כרביס ואפי' דבעל
הגמ' (מביטין) איליא
דידה כן דרך האורחיים
לחוקר דברבי התנאים
לעמוד על סוף דעתם
ומי' לא שבקינן כלכלא
ולמפסק ה"ל כותיה.
רשב"א א מהת ירושה
וכו'. פי' קסבר רשב"ג
ירשת הבעל דאורייתא
כדנפקא לן ב"ז מירש
אותה מלמד שהבעל יורש
את אשתו אבל תיקון
פירות דהיא מרובנן תנאו
קיים. אמר רב ה"ל
כרשב"ג דאם מתה יירשנה
ולאו מטעמיה אילו
רשב"ג סבר ירושת הבעל
דאורייתא ותנאו בטל רבנן
סבר ירושת הבעל דרבנן
ותנאו בטל דחכמים עשו
חזוק לדבריהם (אין הלכה
משל תורה. ואין הלכה
כרשב"ג דאמר הותנה
עמי"ש כותיה תנאו בטל.
דקי"ל הלכה כר"י דאמר
דבר שבכפונ תנאו
קיים. ולא כרב דאמר
בדרבנן תנאו בטל דהא
אמר רב כהנא נחלה
הבאה לאדם מ"א מתנה
עליה שלא יירשנה. עין
ב"ס"ה: מתנ' מי שמת

האדר ליה איהו נמי צמאי דאייירו ציה ולעולם ציולהו נמי אית ליה דאפילו תפס מפקינן ליה מיניה:
ור"ע